

luonnos 17.5.2022

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
Neuvotteleva virkamies
Suvi Ruuska

Muistio
17.5.2022

Liite 1

VALTIONEUVOSTON ASETUS LUONNONHAITTAUKSESTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

1. Yleistä

Ohjelmakaudella 2014–2020 Euroopan unionin maaseudun kehittämistoimenpiteet perustuvat Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 kumoamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) N:o 1305/2013, jäljempänä *maaseutuasetus*. Maaseudun kehittämistoimenpiteet jäsenvaltioissa perustuvat jäsenvaltion maaseutuasetuksen perusteella laatimaan ja Euroopan komission hyväksymään maaseudun kehittämisohjelmaan. Euroopan komissio hyväksyi Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 12.12.2014. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan sisältyy tukijärjestelmänä muun muassa luonnonhaittakorvaus.

Tiettyjen siirtymäsäännösten vahvistamisesta Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) ja Euroopan maatalouden tukirahaston (maataloustukirahasto) tukea varten vuosina 2021 ja 2022 sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013, (EU) N:o 1306/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 muuttamisesta varojen ja soveltamisen osalta vuosina 2021 ja 2022 ja asetuksen (EU) N:o 1308/2013 muuttamisesta varojen ja tällaisen tuen jakamisen osalta vuosina 2021 ja 2022 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/2220 1 artiklan 1 kohdan mukaan Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston mukaisten ohjelmien kestoja pidennetään vuoden 2022 loppuun asti. Edellä mainitulla perusteella Suomessa on tarkoitus soveltaa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa 2014–2020 myös vuosina 2021 ja 2022. Tältä osin Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan 2014–2020 on tehty muutoksia. Euroopan komissio hyväksyi muutokset 14.4.2021 (Euroopan komission täytäntöönpanopäätös C(2021)2685). Lisäksi Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan 2014–2020 on esitetty rahoitukseen liittyviä muutoksia vuodelle 2022, joilla varmistetaan tarpeenmukaisen toiminnan jatkuminen ohjelmakauden lopussa. Muutos edellyttää Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 seurantakomitean hyväksynnän. Seurantakomitea kokoontuu 31.5.2022 ja sen jälkeen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 muutosesitys toimitetaan Euroopan komissiolle hyväksyttäväksi. Muutos on lähetyspäivästä alkaen tukikelpoinen jäsenmaan omalla riskillä.

Luonnonhaittakorvaus on osa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa 2014–2020, joka perustuu maaseutuasetukseen. Luonnonhaittakorvauksen tavoitteena on turvata maataloustuotannon jatkuminen pohjoisesta sijainnista aiheutuvista epäsuotuisista ilmasto-oloista huolimatta ja estää maatalousmaan hylkääminen viljelykäytöstä. Luonnonhaittakorvauksesta säädetään maaseutuasetuksen 31 artiklassa.

Kansallisesti luonnonhaittakorvauksesta säädetään eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetussa laissa (1360/2014). Lain 3 §:n 4 momentin, 4 §:n 5 momentin, 6 §:n 4 momentin, 11 §:n 4 momentin, 12 §:n 5 momentin, 13 §:n 5 momentin ja 18 §:n 2 momentin nojalla on annettu valtioneuvoston asetus luonnonhaittakorvauksesta (236/2015). Asetuksella säädetään tarkemmin luonnonhaittakorvauksessa korvauskelpoisesta alasta, korvauskelpoisuuden vaihtamisesta, luonnonhaittakorvauksen myöntämisen edellytyksistä, korvausalueista, luonnonhaittakorvauksen määrästä ja maksamisesta, maatilan koon vaikutuksesta luonnonhaittakorvauksen määrään ja luonnonhaittakorvausta koskevien seurantatietojen antamisesta.

2. Asetuksen sisältö

Luonnonhaittakorvauksesta annettua valtioneuvoston asetusta ehdotetaan muutettavaksi.

15 §

Asetuksen 15 §:ään, joka koskee luonnonhaittakorvauksen määrää, ehdotetaan tehtäväksi Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan 2014-2020 tehtyä muutosta vastaava muutos.

EU-osarahoitteisen ja kokonaan kansallisesti rahoitettavan luonnonhaittakorvauksen osuuksia ehdotetaan muutettavaksi vuoden 2022 osalta. EU-osarahoitteista luonnonhaittakorvausta nostettaisiin ja kokonaan kansallisesti rahoitettavaa luonnonhaittakorvausta laskettaisiin. Ilman esitettyä muutosta luonnonhaittakorvaukseen suunnitellusta EU-rahoitusosuudesta jäisi käyttämättä noin 50 miljoonaa euroa.

Lisäksi vuodelle 2022 luonnonhaittakorvauksen kokonaan kansallisesti rahoitettavaan osuuteen lisättäisiin Ukrainan kriisin vuoksi kertaluonteinen korotus, jonka tavoitteena on turvata kansallista huoltovarmuutta. Korotus on korkeampi kotieläintaloudessa, jossa kustannukset ovat kohonneet vielä voimakkaammin kuin kasvinviljelytaloudessa.

Luonnonhaittakorvausta voitaisiin vuonna 2022 myöntää tukialueittain seuraava euromäärä hehtaarilta:

	euroa hehtaari		
	EU-osarahoitteinen luonnonhaittakorvaus	kansallisesti rahoitettava luonnonhaittakorvaus	kansallisesti rahoitettava luonnonhaittakorvauksen huoltovarmuuskorotus
tukialue AB			
kasvinviljely	175	42	48
kotieläintalous	175	102	67
tukialue C			
kasvinviljely	200	42	48
kotieläintalous	200	102	67

	euroa ha					
	EU-osarahoitteinen luonnonhaittakorvaus			kansallisesti rahoitettava luonnonhaittakorvaus		
	asetusehdotuksen mukainen tukitaso	nykyinen tukitaso	muutos	asetusehdotuksen mukainen tukitaso, (huoltovarmuuskorotuksen osuus)	nykyinen tukitaso	muutos
tukialue AB						
-kasvinviljely	175	108	+67	90 (48)	109	-19
-kotieläintalous	175	108	+67	169 (67)	169	0
tukialue C						
-kasvinviljely	200	133	+67	90 (48)	109	-19
-kotieläintalous	200	133	+67	169 (67)	169	0

17 a §

Asetuksen 17 a §:ssä säädettäisiin Euroopan komission päätöksen huomioonottamisesta. Suomi on esittänyt Euroopan komissiolle muutoksia Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan 2014-2020. Muutosesitys toimitettiin Euroopan komissiolle x.x.2022. Euroopan komissio ei ole vielä päätöksellään hyväksynyt muutosesitystä. Asetus ehdotetaan kuitenkin annettavaksi jo ennen päätöstä, jotta luonnonhaittakorvauksen haku ja maksu saataisiin toimeenpantua suunnitellussa aikataulussa. Asetuksessa tarkoitettuja korvauksia myönnettäisiin kuitenkin vain, jos Euroopan komission korvausta koskevasta päätöksestä ei muuta johdu.

Asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan x.x.2022.

3. Taloudelliset vaikutukset

Luonnonhaittakorvauksesta aiheutuvat kustannukset maksetaan valtion talousarvion momentin 30.20.44 (Luonnonhaittakorvaukset) määrärahasta. Vuonna 2022 momentilla arvioidaan tarvittavan määrärahaa yhteensä 660 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 valtion talousarvion mukaan momentin 30.20.44 määräraha on 518,394 miljoonaa euroa. Määrärahasta Euroopan unionin rahoitusosuus on 112,888 miljoonaa euroa, valtion osuus 155,893 miljoonaa euroa ja kokonaan kansallisesti rahoitetun luonnonhaittakorvauksen osuus 249,613 miljoonaa euroa. Lisäksi momentille 30.20.44 esitetään lisättäväksi syksyllä 2022 valtion lisätalousarviolla Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014-2020 vuoden 2022 muutoksen mukainen huoltovarmuuskorotus, joka on yhteensä 119 miljoonaa euroa. Määräraha momentilla 30.20.44. vuodelle 2022 tulee siten olemaan 637,394 miljoonaa euroa. Arvioidusta määrärahatarpeesta 22,606 miljoonaa euroa arvioidaan katettavan edelliseltä vuodelta siirtyvällä määrärahalla.

Luonnonhaittakorvauksesta aiheutuvat kustannukset katetaan valtiontalouden kehyspäätösten, valtion talousarvion mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa.

4. Lausunnot

Asetusehdotuksesta pyydettiin lausunto valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Ruokavirastolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä, ProAgria

Keskusten Liitolta ja Svenska lantbrukssällskapens förbund rf:ltä. Lausuntoaikaa on vain viikko, jotta tuenhaku voidaan toteuttaa suunnitellussa aikataulussa.

5. Laintarkastus

Asetusehdotusta ei ole tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa asian vähäisen yleisen merkityksen vuoksi.